

शासकीय जमिनीचा आगाऊ ताबा
देण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी /
विभागीय आयुक्त यांना प्रत्यायोजीत
करण्याबाबत अधिक स्पष्टीकरण.....

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: जमीन ०५/२०११/प्र.क्र.१०/ज-१
जागतीक व्यापार केंद्र, सेंटर वन इमारत, ३२ वा मजला,
मुंबई-४०० ००५,
दिनांक :- १३ जून, २०१३

संदर्भ:-

१. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.एलएनडी-६२/६०४४८-बी, १०.९.१९६३
२. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.एलजीएल-१०८१/८७४४/ प्र.क्र.१४४७-ग-५,
दि.१६.२.१९८५
३. महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र.एलएनडी-१०९५/२६/ प्र.क्र.४८/ज-१,
दि.६.२.१९९७
४. महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र. जमीन-१०२९/प्र.क्र.५२/ ज-१, दि.३१.७.२००१
५. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.जमीन-१०/२००५/ प्र.क्र.३८/ ज-१,
दि.७.३.२००६
६. महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र.जमीन-०५/२००८/ प्र.क्र.८८/ज-१,
दि.२२.७.२००८
७. महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र.जमीन-०५/२००८/ प्र.क्र.८८/ज-१,
दि.१९.१.२००९
८. महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र.जमीन-०५/२००८/ प्र.क्र.८८/ज-१,
दि.१८.६.२०११
९. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. जमीन-०५/२०११/प्र.क्र.१०/ ज-१, दि.२७.७.२०११
१०. महसूल व वन विभाग, शासन शुद्धीपत्रक क्र.जमीन-०५/२०११/ प्र.क्र.१०/ज-१,
दि.१७.१०.२०११
११. महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र.जमीन-०५/२०११/ प्र.क्र.१०/ज-१,
दि.३०.११.२०१२

१२. महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे विल्हेवाट करणे) नियम- १९७१
मधील, नियम -६

प्रस्तावना

महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ व महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे विल्हेवाट लावणे) नियम-१९७१ यातील तरतुदीनुसार शासकिय जमिन विवीध प्रयोजनार्थ प्रदान करण्यात येते. त्यानुसार शासनाच्या विविध प्रशासकीय विभागांना शासकीय योजना, प्रकल्प आणि इमारती यांच्या उभारणीसाठी शासकीय जमीन मागणीचे प्रस्ताव जिल्हाधिकारी यांचेकडे सादर करण्यात येतात. अशा स्वरूपाचे प्रस्तावास होणारा विलंब व त्यामुळे वाढणारा प्रकल्प खर्च टाळण्याच्या उद्देशाने व सदरील शासकीय विभागांची जमीन मागणीबाबतची प्रकरणे जलदगतीने निकाली काढण्यासाठी शासकीय जमिनीचा आगावू ताबा देण्याबाबत वेळोवेळी शासन निर्णय निर्गमित केलेले आहेत. राज्य शासनाच्या विविध प्रशासकीय विभागांच्या जमीन मागणी प्रस्तावांबाबत, मा.मुख्य सचिवांनी दि.०९.०९.२०१२ रोजी विभागीय आयुक्त व सर्व जिल्हाधिकारी यांचे समवेत व्हिडीओ कॉन्फरन्स वर आढावा घेतला. त्याप्रसंगी आगावू ताबा देण्याबाबत दि.२७.७.२०११ रोजीच्या शासन निर्णयातील पृष्ठ-२ वरील परिच्छेद-१, (१) मधील तरतूद संदिग्ध असल्याचे नमूद करून प्रशासकीय सोयीसाठी त्याचेअधिक सविस्तर स्पष्टीकरण देण्याची विनंती केली होती. त्याअनुषंगाने दिनांक ३०.११.२०१२ च्या शासन परिपत्रकान्वये याबाबत सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. तथापि, त्यानंतरही जिल्हाधिकारी, अकोला यांनी त्यांचे दिनांक १७.०९.२०१३ च्या पत्रान्वये एकात्मिक गृहनिर्माण व झोपडपट्टी विकास कार्यक्रम या योजनेकरीता शासकीय जमिनीचा विनामुल्य आगावू ताबा देता येईल का याबाबत विचारणा केली आहे. त्यानुषंगाने याबाबतची संधिगदता दुर करण्याच्या उद्देशाने सर्व संबंधित क्षेत्रीय अधिकारी यांना पुढीलप्रमाणे अधिक स्पष्टीकरण करण्यात येत आहे.

शासन परिपत्रक

शासकीय जमिनीचा आगाऊ ताबा देण्याचे अधिकार प्रत्यायोजीत करण्याच्या आदेशानुषंगाने खालील अधिक स्पष्टीकरणात्मक सूचना देण्यात येत आहेत.

- १) शासकीय जमिनीचा आगाऊ ताबा देण्याबाबतचे यापूर्वीचे कोणतेही आदेश अधिक्रमीत केलेले नाहीत.
- २) शासन परिपत्रक क्रमांक जमीन-०५/२००८/प्र.क्र.८८/ज-१, दिनांक १८.०६.२०११ अन्वये बृहन्मुंबई महानगरपालिका वगळून अन्य महानगरपालिका क्षेत्र व नगरपालिका क्षेत्रातील शासकीय जमिनीचा आगाऊ ताबा देण्याबाबत आदेश दिले आहेत. IHSDP व BSUP या

योजनांसाठी शासकीय जमिनीचा आगाऊ ताबा देण्याचे आदेश कायम आहेत. या दोन्ही योजनांसाठी जमिनीचा आगाऊ ताबा देण्याची कार्यवाही तातडीने करावी.

३) शासकीय विभागांकडून शासकीय योजना/प्रकल्प/इमारती यासाठी जमिनीची मागणी करण्यात येते. त्यावेळी किमान आवश्यक क्षेत्र (Bona-fide Area Requirement) बाबत जिल्हाधिकारी यांनी संबंधित विभागाच्या सक्षम प्राधीकान्याचे त्याबाबतचे प्रमाणपत्र आगाऊ ताबा देण्यापूर्वी घेणे आवश्यक आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१३०६०७१७१०२१४७१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सुनिल कोठेकर)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा.राज्यपालांचे सचिव,राजभवन,मलबार हिल, मुंबई-३२.

२) मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय,मंत्रालय,मुंबई-३२.

३) मा.मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव./वि.का.अ., मंत्रालय, मुंबई-३२.

४) मा. राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर, ३२ वा मजला, मुंबई

५) मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय,मुंबई-३२.

६) अपर मुख्य सचिव (महसूल) यांचे स्वीय सहायक, महसूल व वन विभाग, जागतीक व्यापार केंद्र,
१) सेंटर-१ ईमारत, ३२ वा मजला,मुंबई-०५.

७) सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अ.मु.स./प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय,मुंबई-३२.

८) सर्व विभागीय आयुक्त,

९) महालेखा परिक्षक (लेखापरिक्षा/लेखाअनुज्ञेयता),नागपूर/मुंबई

१०) जमाबंदी आयुक्त व संचालक, भूमि अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

११) सर्व जिल्हाधिकारी/अपर जिल्हाधिकारी

- १२) सर्व निवासी उपजिल्हाधिकारी /उपजिल्हाधिकारी/तहसिलदार
- १३) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
- १४) उपाध्यक्ष आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी , महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण,मुंबई
- १५) सह सचिव, गृहनिर्माण विभाग,मंत्रालय,मुंबई- ३२
- १६) सह सचिव (ज-१), यांचे स्वीय सहायक, महसूल व वन विभाग,
जागतीक व्यापार केंद्र,सेंटर-१ईमारत, ३२ वा मजला,मुंबई-०५
- १७) सर्व सह सचिव/उपसचिव, महसूल व वन विभाग, जागतीक व्यापार केंद्र,
सेंटर-१ ईमारत, ३२ वा मजला,मुंबई-०५
- १८) कक्ष अधिकारी (ल-१ सेल), महसूल व वन विभाग
- १९) “ज” समूहातील सर्व कार्यासन अधिकारी/अवर सचिव, महसूल व वन विभाग
- २०) निवडनस्ती (ज-१)